

ГРАМАТИКА

УДК 81'367.7

Н. В. Кобченко

СИНТАКСИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ РЕЧЕНЬ З ГРАМАТИЧНО ТОТОЖНИМИ ДІЄСЛІВНИМИ ФОРМАМИ

У статті розглянуто семантико-синтаксичні та формально-граматичні особливості речень, що містять пару граматично тотожних дієслів, одне з яких має значення руху чи розташування в просторі, а інше – фізичної чи інтелектуальної дії. Обґрунтовано функцію таких сполук як комплексного предиката на семантико-синтаксичному рівні та як подвійного присудка на формально-граматичному рівні. Показано участь зазначених дієслівних пар у реалізації подвійного власне-предикативного синтаксичного зв'язку, схарактеризовано його специфіку.

Ключові слова: подвійний синтаксичний зв'язок, предикативний зв'язок, кореляція, подвійний присудок, дієслово, лексично обмежена сполука.

Кобченко Н. В. Синтаксическая организация предложений с грамматически тождественными глагольными формами. *В статье рассматриваются семантико-синтаксические и формально-грамматические особенности предложений, включающих пару грамматически тождественных глаголов, один из которых характеризуется значением движения или положения в пространстве, а второй – физического или интеллектуального действия. Обосновано функцию таких сочетаний как комплексного предиката на семантико-синтаксическом уровне и как двойного сказуемого на формально-грамматическом уровне. Показано участие данных глагольных пар в реализации двойной собственно-предикативной связи, освещена ее специфика.*

Ключевые слова: двойная синтаксическая связь, предикативная связь, корреляция, двойное сказуемое, глагол, лексически ограниченное сочетание.

Kobchenko N. V. Syntactic Organization of Sentences with Grammatically Identical Verbal Forms. *The paper deals with semantic-syntactic and formal-grammatical peculiarities of sentences containing a couple of grammatically identical verbs, one of which means movement or location in the space and the other means physical or noetic action. The purpose of the analysis is to clear up the function of a couple of grammatically identical verbs in the semantic-syntactic and formal-grammatical sentence structure and to study out the peculiarities of the syntactic connections covering such lexically restricted verb combinations. The theoretical-methodological base of the research is the complex analysis of a sentence on the communicative, semantic-syntactic and formal-syntactic levels and, according to this, the qualification of the syntactic connection as the mediated by the semantic-syntactic level formal reflection of real connections between real things in the environment. The main linguistic results we report here are: 1) a couple of grammatically identical verbs of mentioned semantic groups functions as a complex predicate on the semantic-syntactic level of a sentence. These predicates mean indivisible in modal-tense aspect unity of proper-action and accessory action or state, that makes a proper-action possible; 2) a couple of grammatically identical verbs of mentioned semantic groups functions as a dual predicate on the formal-grammatical level of a sentence; 3) such couple of grammatically identical verbs and a substantive in the subject position are the syntactic triple which dual predicative syntactic*

connection realizes in. This type of dual predicative syntactic connection reaches three forms: two coordinations between subject and every component of a verb couple and correlation between these verbs. Therefore, it is possible to establish one more scope of realization the dual predicative syntactic connection – constructions of the structural model $S_1+V_f+V_f$.

Keywords: dual syntactic connection, predicative connection, correlation, dualpredicate, verb, lexically restricted word combination.

Попри значну кількість праць, присвячених проблематиці простого речення, не всі його структурно-семантичні різновиди вичерпно описані. Зокрема, досі не набули однозначного й несуперечливого теоретичного обґрунтування конструкції структурної моделі $S_1+V_f+V_f$, на зразок **Япротягую касирші 500 грн і стою чекаю залишок** (Д. Мороз); **Півник сидить мовчить**. А лисиця знову: – **Бігли хлопці, розсипали пшеницю, кури клюють, півням не дають...** (Нар. тв.); **А лисичка забралася в хату, де жила ця баба, наїлася з діжок тіста, голову собі тістом вимазала, вибігла на дорогу, впала і лежить стогне** (Нар. тв.), що зумовлено як специфікою їхньої формальної організації, так і перебуванням поза пильною увагою лінгвістів через обмеженість сфери побудовання.

Незвичність структури наведених побудов, що охоплює два особові дієслова тієї самої морфологічної форми, між якими не реалізовано комплементивних чи еднальних семантико-синтаксичних відношень, зумовила різне трактування структурного типу цих побудов загалом і їхнього присудка зокрема. У спеціальній літературі натрапляємо на кваліфікацію таких одиниць як двоприсудкових дієвідмінювано-дієслівних речень [12, с. 233–234], речень з простим ускладненим присудком [5, с. 151], речень з парним дієслівним присудком [7, с. 31; 6] та речень з подвійним присудком [11]. Також їх розглядають у системі синтаксичних структур, властивих усному мовленню, кваліфікуючи поєднання двох особових дієслів як безсполучникові лексично обмежені сполуки, що «виступають як форми присудка» [13, с. 27; 4: 114]. З огляду на це метою пропонованої розвідки постало з'ясувати функцію двох граматично тотожних особових дієслівних форм у структурі речення на семантико-синтаксичному й формально-граматичному рівнях та висвітлити специфіку синтаксичного зв'язку, до якого вони залучені. Реалізація зазначеної мети сприятиме викінченню теорії простого речення, урізноманітнить фактологічну платформу для порівняльного вивчення слов'янських мов і удосконалив методологічний інструментарій аналізу синтаксичних конструкцій.

У сучасній українській лінгвістиці функційний і позиційний статус аналізованих пар дієслівних лексем у структурі речення витлумачено порізно. Зосібна, Р.О. Христіанінова визначає такі дієслівні сполуки одним із засобів репрезентації подвійного присудка, проте обмежує зарахування до нього пар морфологічно тотожних дієслів відповідно до семантичних і граматичних чинників. Подвійними присудками, на думку лінгвістки, треба вважати лише сполуки двох однакових форм дієслів теперішнього або минулого часу недоконаного виду, які передають одночасні дії, напр.: **Іван сидить**

читає ← *Іван сидить* + *Іван читає*. У разі ж якщо дві тотожні дієслівні форми позначають послідовні дії, вони посідають позиції різних членів речення – присудка й поширювача з семантикою мети, напр.: *Піду нарву яблук* ← *Піду, щоб нарвати яблук* [11, с. 244-245]. Натомість О.П. Кадочнікова, вслід за М.У. Каранською, інтерпретує названі поєднання дієслівних форм окремим структурним типом дієслівного присудка – парним. Науковиця, погоджуючись із Н.Ю. Шведовою в тому, що такі присудки виражають конкретну дію, здійснювану в процесі перебування в певному стані, наголошує на тому, що ця дія «є двохаспектною, тобто розгортається одночасно у двох вимірах – просторовому і власне-подієвому, причому локативність (у широкому розумінні) підпорядкована певній меті, репрезентованій постпозиційним дієсловом» [6, с. 26-27].

Упадає в око, що приклади, якими зазвичай ілюструють значення мети в другому дієслові, передають ситуацію в майбутньому часі або наказовому способі, пор.: *Піду нарву яблук* [11, с. 245]; *Я зараз сяду почекаю його; Ти поштії роздивися цей будинок* [6, с. 28]; *пиду подивлюся; сядьмо поміркуймо* [10, с. 157]. На наш погляд, семантика мети тут перебуває в грамаітичній площині й зумовлена саме морфологією формою дієслів – майбутнього часу або наказового способу. Оскільки грамема майбутнього часу позначає дію, яка відбудеться після моменту мовлення, дію, яка є реальною лише з погляду мовця [2, с. 253], тобто реальною – у його свідомості й ірреальною – в об'єктивній дійсності, то безпосередньо в момент мовлення ця дія певним чином виражає інтенцію мовця. Недарма І.Р. Вихованець грамему майбутнього часу потрактує з'єднувальною ланкою між категоріями часу й способу на підставі охоплення нею цих двох сем – реальності й ірреальності [1, с. 95]. Саме сема ірреальності дії поза свідомістю мовця й переводить цю дію у сферу цільової семантики: будь-яка дія, яка розгортатиметься в майбутньому, мало того, будь-яка предикативна ознака, віднесена до майбутнього, у точці теперішнього моменту з погляду мовця (а в деяких випадках з погляду мовця й суб'єкта дії) є метою, пор.: *Я нарву яблук* (← *У цей момент моя мета – нарвати яблук*); *Я почекаю його* (← *У цей момент моя мета – почекати його*); *Так! я буду крізь сльози сміятись <...>* (Леся Українка) (← *У цей момент моя мета – сміятись крізь сльози*); *Містер Бертон працюватиме в мене за старшого лаборанта* (М. Дашків) (← *У цей момент моя мета – щоб містер Бертон працював у мене за старшого лаборанта*); *Ліда теж стане лікарем і обов'язково вилікує брата <...>* (Люко Дашвар) (← *У цей момент мета Ліди – стати лікарем і вилікувати брата*); *Тепер вона буде обачніша* (Ю. Мушкетик) (← *У цей момент її мета – бути обачнішою*). Щодо грамеми імператива, то, за спостереженнями вчених, вона є поліелементною з погляду семантики й містить такі диференційні семи, як 'адресованість', 'волевиявлення', 'спонування', 'каузація', 'потенційність дії', 'повинність' / 'необхідність' та, за умови наявності в меті комунікації, 'бажаність' [3, с. 6]. Хоча в цьому переліку відсутня сема 'мета' як самостійний компонент семантичної структури, проте вона закладена в семі 'волевиявлення', яка й забезпечує вербалізацію не лише цілей

мовця, а й початкової фази їх реалізації. У конструкціях структурної моделі $S_1 + V_f + V_f$ ця початкова фаза постає виразніше, ніж у реченнях з простим дієслівним присудком завдяки тому, що названі елементи значення — ‘мета’ й ‘початок реалізації’ в різних лексемах домінують одна над одною: у дієслові руху чи перебування в просторі цілком превалює сема ‘початок реалізації’, натомість у дієслові фізичної чи інтелектуальної дії — сема ‘мета’, пор.: **Сину, йди принеси води, я п’ю хочу** (http://samlib.ru/k/kolyba_m_m/spogady.shtml) — **Сину, принеси води, я п’ю хочу**. З огляду на це можна певною мірою погодитися із тезою Н.Ю. Шведової про те, що для дієслова руху у формі наказового способу «можливе послаблення номінативного значення» й перетворення його на «особливу “форму спонування” без конкретного лексичного значення» [13, с. 63–64]. Лексема руху чи розташування в просторі в таких реченнях набуває синкретичного функційного статусу й перебуває на межі між дієсловом та часткою, що підсилює спонування до дії, напр.: — **Йди принеси дров, а ти, малявка, сиди тут, щоб я тебе бачив** (М. Нікітюк); **А як ти на своїх працівників поліцію травила? Забула? Ото сиди мовчи і думай про свої вчинки** (<http://volyn.tabloyid.com>); **Занесіть вклавідь анотацію в переплетений примірник** (Розмовне).

Що ж стосується пари граматично тотожних дієслів, виражених іншими способово-часовими формами, то цілком слушним вважаємо твердження О.П. Кадочнікової про те, що обидва її компоненти «є виразниками одночасно і граматичного, і лексичного значень» [6, с. 25]. Але водночас важко погодитися з тим, що в таких сполуках не відбувається «ранжування семантики на головну і другорядну дії» [Там само], оскільки, на наш погляд, виконання дії, названої першим дієсловом (з семантикою руху чи розташування в просторі) уможлиблює реалізацію дії, названої другим дієсловом (зі значенням фізичної чи інтелектуальної діяльності), напр.: **А я думав, чого він завжди стоїть чекає 49-го, коли той запізнюється** (<http://forum.railwayclub.info>); **Органи зібралися на нараду, кого видаляти будуть. Всі сидять думають** (Нар. тв.) **Ні свідків, ні доказів... А сестра сидить плаче** (<http://see.in.ua>). У семантичному плані перший компонент є підготовчим етапом, або, як слушно зауважила М.У. Каранська, «тлом», для розгортання дії, вираженої другим компонентом. Напевне, цим і зумовлений обмежений лексичний склад препозитивних дієслів у розгляданих сполуках, адже реалізація дії, репрезентованої постпозиційним дієсловом, супроводжується певним розташуванням суб’єкта в просторі або досягненням ним певної локації. Тому нам видається, коректніше потрактувати значення сполуки таких дієслів не як «дія та її мета» або «дві одночасні дії», а як неподільну в модально-часовому плані єдність власне-дії та супровідної дії або стану, які її уможливають. Така семантична єдність підсилена й інтонаційним оформленням конструкції, якому властива нерозчленованість та акцентація семантично основного компонента, що здебільшого перебуває в постпозиції, — дієслова зі значенням фізичної чи інтелектуальної дії. Зважаючи на те, що аналізовані пари дієслів виражають одну цілісну (хоча й комплексну) предикативну

ознаку, закономірно витлумачити їхню формально-синтаксичну роль як єдиного присудка. Позаяк обидва компоненти цього присудка здебільшого є функційно повнозначними (жоден з них не спеціалізований на втіленні лексичного чи граматичного значень), окрім випадків репрезентації грамеми імператива, то його можна зарахувати до структурного типу складного двокомпонентного, тобто подвійного. У конструкція ж цієї моделі, де дієслова виражені формою наказового способу, тип присудка вважаємо перехідним між подвійним (складним) та простим ускладненим, оскільки, як було вище зазначено, дієслово руху чи розташування в просторі в таких контекстах позначене синкретизмом і функційно тяжіє до частки, напр.: *І кажє другові: «Йди принеси лопату або сокиру, зменшимо його страждання»* (<http://pravda.if.ua/news-68496.html>); *Дашенька, краще сиди вчи формули!* (<https://znaniya.com/task/14497592>); – *Синочку, як ти добрався. Сідай розкажуй, – промовила вона, радіючи поверненню сина* (<http://adventures49.blogspot.com>).

Таку кваліфікацію підтверджує й семантико-синтаксична організація речень структурної моделі $S_1+V_f+V_p$, яка є наслідком дериваційних перетворень, напр.: *Я уже стою чекаю чим це все закінчиться, поїзд пропустив* (<https://forum.prawda.com.ua>) ← *Я уже стою* + *Я уже чекаю чим це все закінчиться*; *Запитай це у нього. Може він в собі сумнівається і лежить «мріє» про тебе* (<http://see.in.ua>) ← *Він лежить* + *Він мріє про тебе*; *Пам'ятаю, як зараз, тато сидить шиє чоботи, він був чоботарем, а я «мучу» інструмент* (<http://www.krvisnik.com>) ← *Тато сидить* + *Тато шиє чоботи*. Унаслідок об'єднання двох елементарних речень зі спільним підметом в одне утворюється семантично складна суб'єктна субстанційна синтаксема, яка зберігає предикативні семантико-синтаксичні відношення й предикативний синтаксичний зв'язок з обома компонентами новоутвореного комплексного предиката. У такий спосіб похідне речення являє собою синтаксичну трійку структурної моделі $S_1+V_f+V_p$, вершиною якої є номінатив. Варто зауважити, що на відміну від синтаксичних трійок $S_1+V_f+Adj_{1,5}$, у синтаксичних трійках структурної моделі $S_1+V_f+V_f$ члени основи є однаковими за ступенем своєї граматичної самостійності: і підмет з препозиційним компонентом присудка, і підмет з постпозиційним компонентом присудка яскраво виражають предикативний зв'язок, оскільки обом дієсловам притаманні категорії способу, часу та особи. У межах синтаксичної трійки $S_1+V_f+V_f$ кожен з компонентів подвійного присудка самодостатній у вираженні цих категорій, вони не акумульовані лише в одному з них, напр.: *В лодці Оля сидить дивиться на воду, на Сірбожу* (М. Нікітюк); *Пишли погуляли, малий йде співає «це зима, це зима, це казкова зима!»* (<https://kashalot.com>); *Тато сидять пишуть, мама займаються йогою, чоловік побіг в поліклініку отримувати штамп, що в нього нема туберкульозу, щоб його пустили зі мною народжувати, брат на роботі, дівчина брата на роботі, а я сиджу у залитій сонцем кімнаті <...>* (<http://maruxmas.livejournal.com/3918256.html>). Тоді як граматичні категорії способу, часу й особи в межах синтаксичної трійки $S_1+V_f+Adj_{1,5}$ матеріально втілені лише дієслівним компонентом подвійного присудка, напр.: *Він сидів зблідлий, голова*

схилилась на груди (О. Гончар); *Маша йшла задумлива, постійно посміхалася сама до себе* (Я. Мельник); *Олеся сиділа нерухома і дивилась на подушку, на слід Василевої голови* (О. Довженко).

Функціонування синтаксичного зв'язку в аналізованих реченнях між трьома компонентами водночас уможливорює його потрактування як подвійного. Дві з його ліній реалізовані між вершиною синтаксичної трійки та членами її основи у формі подвійної координації, а третя лінія постає між членами основи, наявність якої засвідчує можливість субстантивациї дієслівної пари внаслідок переміщення в позицію суб'єктної синтаксеми, напр.: *А він сидить чекає* → *Сидіти чекати – це його манера*. П.С. Дудик зазначає, що синтаксичний зв'язок між такими дієсловами не є підрядним, «бо в них відсутнє формальне вираження залежності однієї форми від іншої», і не є сурядним, оскільки «їх не об'єднує інтонація переліку». Натомість мовознавець підтримує кваліфікацію розгляданих сполук як паратактичних – таких, «компоненти яких вступають у різні відношення логічного підпорядкування, зв'язані між собою за смыслом, займаючи в реченні або незалежну позицію, або залежну від однієї і тій самої третьої форми» [4, с. 118]. О.П. Кадочнікова, хоча й відзначає певну схожість природи синтаксичного зв'язку між цими дієслівними компонентами з тяжінням, усе ж пропонує інтерпретувати його як недиференційований [6, с. 27-28] на підставі того, що семантико-синтаксичні відношення між ними «засвідчують нейтралізацію опозиції сурядність/ підрядність і співвідносні одночасно з темпоральним і каузальним значенням» [6, с. 29]. З одного боку, цей зв'язок справді не можна зараховувати до сфери тяжіння, але з іншого боку, бачимо чіткі семантичні й морфологічні параметри для його диференціації. Незважаючи на те, що ми витлумачуємо тяжіння як складник подвійного синтаксичного зв'язку підрядно-сурядної граматичної природи [8, с. 13], було б не досить обґрунтовано поширити сферу його функціонування на сполуку двох морфологічно тотожних дієслів, які перебувають в однакових відношеннях з іменником-підметом, адже між цими компонентами ознаки граматичної підрядності абсолютно відсутні. Друге дієслово для реалізації предикативності не потребує першого, тому що самостійно виражає граматичні категорії способу, часу й особи, на відміну від ад'єктива в синтаксичних трійках структурної моделі $S_1 + V_f + Adj_{1,5}$. Також не коректно констатувати й домінування сурядних відношень між цими дієсловами, а отже, й сурядного зв'язку, оскільки вони співвіднесені не з двома реаліями, а експлікують цілісну комплексну дію, яка акумулює семантику власне-дії та супровідної дії, що уможливорює її протікання. Специфіка механізму поєднання членів основи синтаксичної трійки структурної моделі $S_1 + V_f + V_f$ подібна до сутності синтаксичного зв'язку між прикладкою та означуваним словом, природу якого Є.В. Кротевич обґрунтував як проміжну між підрядністю й сурядністю та назвав кореляцією [9, с. 15]. Рефлексії над механізмом утворення розгляданих сполук, дають підстави аргументувати висловлене вченим припущення щодо можливості реалізації кореляції

і між іншими, окрім іменників, класами слів [9, с. 16]. По-перше, одиниці, пов'язані кореляцією, є назвами однієї субстанції, і визначення опорного й залежного компонентів у таких конструкціях зазвичай перебуває в площині семантики й контексту, а не граматичних показників. Аналогічно й компоненти розгляданого присудка спрямовані на вираження хоча й комплексної, проте однієї дії, і їхнє ранжування на головний і супровідний компоненти можливе також лише з семантичного погляду. По-друге, у разі кореляції компоненти (прикладка й означуване слово) належать до однієї частини мови (іменника), і відбувається «копіювання» одним компонентом морфологічної форми іншого компонента [9, с. 15]. Те саме спостерігаємо й в аналізованих сполуках: обидва елементи є дієсловами, що мають тотожну морфологічну форму. Категорії числа й особи або числа й роду цих дієслів збігаються через їхню координацію з тим самим субстантивом-підметом, категорії способу й часу збігаються через вираження того самого модально-часового плану, а категорія виду подекуди може бути різною, подібно до того, як іменник-прикладка та означуване слово можуть різнитися категорією роду, пор.: *студентка-філолог, міністр Лілія Гриневич, журнал «Дивослово», футбольний клуб «Барселона» — І каже Іванові<чорт>: «Добре, зараз їду принесу»* (Нар. тв.); [*Орися*] *Я лиш їду подивлюся, чи він не впав* (В. Маковій); *Я буду їй казати, що їду провідаю її маму, а сам з тобою на Одесу на змагання* (<http://www.huntingukraine.com>). З цього випливає, що в синтаксичних трійках структурної моделі $S_1 + V_f + V_f$ подвійний предикативний зв'язок реалізується в комплексі подвійної координації (між вершиною синтаксичної трійки та членами її основи попарно) і кореляції (між членами основи синтаксичної трійки). Кореляція як форма синтаксичного зв'язку акумулює ознаки підрядності й сурядності, однак у випадку поєднання тотожних дієслівних форм ця підрядність має не граматичний, а семантичний характер.

Закінчуючи опис специфіки подвійного власне-предикативного зв'язку в синтаксичних трійках структурної моделі $S_1 + V_f + V_f$, варто зазначити й про його взаємодію з іншим подвійним власне-предикативним зв'язком — тим, що постає в синтаксичних трійках структурної моделі $S_1 + V_f + Adj_{1,5}$. Взаємодія цих двох подвійних зв'язків можлива за умови лексичної тотожності вершин та одного з членів основ зазначених синтаксичних трійок, її результатом постає утворення чотиричленної конструкції, кожен з компонентів якої поєднаний синтаксичним зв'язком з трьома іншими водночас, напр.: *Пасхаверу не дають слова сказати, <він> сидить мовчить сумний* (<https://forum.pravda.com.ua>) ← *Він сидить мовчить* + *Він сидить сумний*. У процесі дериваційного акту відбувається накладання суб'єктних синтаксем (вершин синтаксичних трійок) та спільних складників предикатів (спільних членів основ синтаксичних трійок), що призводить до витворення конструкції із структурно й семантично складним предикатом, що репрезентує цілісну двоплощинну дію, яку він виконує перебуваючи в певному стані. Структурний тип присудка, що відповідає цьому предикатові на формально-граматичному рівні,

можна потрактувати як контамінацію двох подвійних присудків – дієслівно-ад’єктивного та дієслівно-дієслівного.

Розглянуті речення було зафіксовано в розмовному мовленні, у дописах на інтернет-форумах, фольклорних текстах та подекуди у творах художньої літератури (де вони були використані з метою стилізації), що підтверджує слушність кваліфікації їх як стилістично маркованих і замкнених рамками побутового мовлення [4, с. 117; 13, с. 57; 7, с. 31]. Факт уживання аналізованих конструкцій здебільшого в діалогічному мовленні, у ситуації живого спілкування, де немає потреби повсякчас вербалізувати адресата й адресанта, зумовив ще одну їхню особливість: більшість з синтаксичних трійок структурної моделі $S_1 + V_f + V_r$ після утворення зазнає подальших дериваційних змін, у результаті яких відбувається згортання суб’єктної синтаксеми й перетворення її формально-синтаксичної структури на односкладну, напр.: *Оце відчула себе трохи краще, то дай, думаю, поїду почергу за неї, бо їй же треба, мабуть, у районі побувати* (О. Гончар); *Стою чекаю тролейбуса, а навколо смукот та сніг, душі людей, покриті інеем та краплинки льоду на очах* (<http://artvertex.com>); – *Та йди принеси трохи солонини та цибулі. Та давай ту сметану. Та якась пообідаєм. Бо що будем робити?* (Нар. тв.); – *Слова пісні вже вивчив? – Навіть дві вже знаю! Після тренування поїду куплю диск Гайтани!* (<http://shakhtar.com>).

Отже, сполуки двох дієслів однакової морфологічної форми, одне з яких має семантику руху або розташування в просторі, а інше – фізичної чи інтелектуальної дії, на семантико-синтаксичному рівні речення посідають позицію комплексного предиката, а на формально-граматичному – подвійного присудка. Такі дієслівні пари становлять неподільну в модально-часовому плані єдність власне-дії та супровідної дії або стану, яка/ який її уможливує. Разом із субстантивом-підметом вони утворюють синтаксичні трійки структурної моделі $S_1 + V_f + V_r$, що є однією зі сфер функціонування подвійного власне-предикативного синтаксичного зв’язку. Реалізація цього вияву подвійного зв’язку відбувається у формі подвійної координації (між субстантивом-підметом та кожним дієслівним компонентом присудка) та кореляції (між складниками присудка). Перспективу цього дослідження вбачаємо в з’ясуванні й описові інших сфер функціонування подвійного синтаксичного зв’язку – як у предикативному, так і підрядному виявах.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Вихованець І. Р.** Частина мови в семантико-граматичному аспекті: [монографія]. К. : Наук. думка, 1988. 256 с.
2. **Вихованець І. Р.** Теоретична морфологія української мови : Академічна граматики української мови. К. : Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.
3. **Даскалюк О. Л.** Семантико-граматична характеристика імператива сучасної української мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Чернівецький нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича. Чернівці, 2005. 20 с.
4. **Дудик П. С.** Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення : Просте речення, еквіваленти речення. К. : Наук. думка, 1973. 288 с.
5. **Загнітко А. П.** Теоретична граматики української мови : Синтаксис : [монографія]. Донецьк: ДонНУ, 2001. 662 с.
6. **Кадочнікова О.**

Диференційні ознаки парного присудка. *Лінгвістичне портретування сучасного соціуму*: [матеріал. II Всеукр. наук.-практ. конф.]. Вінниця, 2016. С. 22-31. 7. **Каранська М. У.** Синтаксис сучасної української літературної мови. К. : Либідь, 1995. 312 с. 8. **Кобченко Н.** Тяжіння: проблема дефініції. *Науковий вісник Херсонського держ. ун-ту*. Серія «Лінгвістика». Вип. 25. Херсон, 2016. С. 9-15. 9. **Кротевич Е. В.** О связях слов. Львов: Изд-во Львов. ун-та, 1959. 35 с. 10. **Український** правопис. К. : Наук. думка, 2015. 288 с. 11. **Христіанінова Р. О.** Подвійний присудок у сучасній українській мові. *Типологія та функції мовних одиниць* : [наук. журн.]. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. № 2. С. 237–249. 12. **Шахматов А. А.** Синтаксис русского языка. М. : Издательство ЛКИ, 2011. 624 с. 13. **Шведова Н. Ю.** Очерки по синтаксису русской разговорной речи. М. : Азбуковник, 2003. 378 с.

Кобченко Наталя Віталіївна – кандидат філологічних наук, докторант кафедри української мови та прикладної лінгвістики, Інститут філології, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, вул. Феодосійська, 1а, м. Київ, 03028, Україна.

Tel. +38-050 648 02 55

E-mail: natalia.kobchenko@gmail.com

orcid.org/0000-0003-4369-5909

Kobchenko Natalia Vitaliyivna – Ph. D in Philology, Doctoral Candidate, Department of Ukrainian language and Applied Linguistics, Institute of Philology, Taras Shevchenko Kyiv National University, Feodosiyska street, 1a, Kyiv, 03028, Ukraine.